

Dades Disponibles

Sobre sordesa

Recull de dades d'institucions públiques, recerca científica i estadístiques oficials sobre la sordesa i les persones amb discapacitat auditiva.

David Prujà

8 de febrer de 2023

Dades disponibles sobre sordesa

Document elaborat per la Federació ACAPPS:

David Prujà, coordinador de la Federació ACAPPS

Resum:

Aquest document recull les principals dades disponibles d'organismes oficials, estudis científics, registres públics i instituts estadístics sobre sordesa, tan des de l'àmbit demogràfic com des de l'àmbit sectorial (salut, educació, cultura, economia,...)

Índex

1. Presentació	5
2. Dades	7
El concepte de discapacitat	7
Quantitat de persones amb sordesa a Catalunya.....	8
Població de 6 y més anys amb discapacitat auditiva a Catalunya per sexe i edat:.....	9
Persones amb alguna limitació greu a l'oïda	10
Persones amb alguna limitació greu a l'oïda per edat.....	11
Limitació per sentir-hi a Catalunya i Espanya. Població major de 15 anys.	11
Dades de l'OMS	13
Nivell d'estudis de la població amb discapacitat auditiva de Catalunya major de 15 anys.....	13
Economia i treball	14
Relació amb l'activitat econòmica per sexe. Població de més de 16 anys amb discapacitat auditiva.	14
Persones amb alguna limitació greu a l'oïda per classe social	15
Altres dades sobre economia i treball:.....	16
Dades de l'OMS	16
Pròtesis auditives i formes de comunicació	17
Ús de l'audiòfon segons sexe a Catalunya. Població major de 15 anys.	17
Dades de l'OMS	19
Població amb discapacitat auditiva major de 16 anys que utilitza la llengua de signes a Espanya	19
Altres dades sobre pròtesis i comunicació.....	20
Discapacitat, certificació i ajuts	21

Població de 6 i més anys amb discapacitat auditiva a Catalunya i necessitat d'ajuts personals i/o tècnics i sexe	21
Persones amb grau de discapacitat reconegut per discapacitat auditiva a Catalunya per edats	21
Persones amb certificat de discapacitat a Catalunya per pèrdua auditiva per territoris	22
Persones amb certificat de discapacitat per pèrdua auditiva, per grau, edat i sexe	23
Altres dades sobre discapacitat, certificació i ajuts	24
Salut i detecció.....	24
Infants i detecció	24
Dades de l'OMS:	25
Educació	25
Cultura.....	26
3. Conclusions	28

1. PRESENTACIÓ

Aquest document fa un recull de les principals dades oficials o validades científicament sobre la sordesa.

Són estadístiques d'organismes públics, registres administratius i dades de recerques científiques que proporcionen una informació limitada però certa sobre el conjunt de les persones amb sordesa.

Des de la Federació ACAPPS considerem que el coneixement del col·lectiu de ciutadans i ciutadanes amb discapacitat auditiva, certificada o no, és fonamental per a poder encertar en quines són les accions que tan des de les entitats com des de les institucions cal que duem a terme per facilitar l'exercici dels drets en igualtat d'oportunitats a les persones amb sordesa i per a que puguin tenir una participació social i ciutadana plena.

Com es pot veure en aquest document hi ha una manca d'informació i d'informació pública sistematitzada sobre el col·lectiu, les seves necessitats i l'ús que en fan dels recursos públics que no facilita l'adequació de les polítiques públiques a les seves necessitats ben prioritzades. En la modèstia dels recursos de la Federació ACAPPS, aquest document pretén ser una llavor que contribueixi a generar un interès per a la millora d'aquesta situació de partida.

Cal tenir ben en compte que el col·lectiu de persones amb sordesa és un col·lectiu molt plural i divers. Persones amb nivells socio-educatius diversos, socio-econòmics diferents, inquietuds, gustos i preferències personals, capacitats de comunicació pròpies de cadascú.

D'aquesta manera aquest intent de comptar les persones amb sordesa no és un intent d'igualar-les, sinó més aviat de saber de què estem parlant quan parlem de persones amb sordesa.

Per a cadascuna de les dades hem intentat trobar-les de forma desagregada entre homes i dones, de forma que puguem fer una reflexió entorn a com afecta cada realitat als homes i a les dones de manera separada.

Hem posat la font de cada una de les dades que figuren en aquest document i d'algunes dades n'hem inferit unes altres que les dades i estadístiques oficials no ofereixen que són de trasllat directe. En tots els casos ho advertim explícitament quan es tracta d'una dada inferida.

Així mateix, hem recollit un seguit d'afirmacions que fan institucions internacionals o articles científics sense fer referència a les dades d'origen (i en conseqüència sense tenir-les desagregades per sexes) que hem considerat significatives per comprendre la rellevància de la pèrdua auditiva, el seu tractament, l'atenció a les persones que la pateixen i l'impacte social que té.

Un fet que ens sembla rellevant de compartir és que per a poder valorar aquestes dades en la seva mesura, convé tenir un coneixement una mica més ampli sobre la sordesa. Què representa una sordesa pregona, o quines són les dificultats a què s'enfronta una persona amb dificultats auditives, o quin grau de proliferació hi ha de les mesures de suport a l'audició, el coneixement del conjunt de la ciutadania vers la discapacitat auditiva i la forma de comunicar-se de les persones amb dificultats auditives. I en especial quins ajuts existeixen i quina cobertura pública tenen. Doncs tot aquest coneixement, sumat a la dimensió poblacional ens ajudarà a determinar la dimensió de la problemàtica social relacionada amb la discapacitat auditiva.

És per aquest motiu que aquest document forma part d'una col·lecció de documents d'anàlisi de la realitat social, demogràfica i de polítiques públiques que es relacionen amb la sordesa que estan tots recopilats a l'Observatori de l'Accessibilitat i la Comunicació Oral de les Persones amb Sordesa, al web de la Federació ACAPPS.

Esperem que aquest sigui un document que contribueixi a dimensionar correctament un problema de salut global que, a parer de les principals institucions internacionals de la salut, no està suficientment atès i que permeti el disseny de polítiques sectorials per a una realitat creixent entre la ciutadania.

2. DADES

El concepte de discapacitat

A tot el document es fa referència al concepte de discapacitat, per tant convé aclarir què entén cada font per discapacitat.

Cal dir que en les enquestes de l'INE la manera de determinar què és i què no és discapacitat auditiva és a parer de la persona enquestada, no pas a partir d'un reconeixement oficial com el certificat de discapacitat. Concretament el que es planteja a les persones entrevistades és:

"Ahora voy a hacerle unas preguntas sobre posibles dificultades o limitaciones para realizar las actividades de la vida diaria con el objetivo de detectar si usted actualmente las tiene. Estas preguntas se refieren a dificultades o limitaciones que cumplan dos requisitos:

- Que han durado o se prevé que duren más de un año (por ejemplo, quedarían descartados pequeños accidentes como lesiones menores superadas en meses) y;
- Que el origen de la limitación o dificultad sea un problema de salud o discapacidad

Para responder, debe pensar sobre sus posibles discapacidades o limitaciones cuando no utiliza ayudas o supervisión. Si supera su limitación porque está utilizando alguna ayuda o recibe supervisión, debe considerar que sí tiene la dificultad correspondiente. Por ejemplo, si sólo puede comer cuando otra persona le ayuda, sí que presenta una limitación. Sin embargo, se hace una excepción en el caso de las dificultades de visión (miopía, astigmatismo, ...): Si tiene estas dificultades y las supera con gafas o lentillas, se considera que no tiene la limitación.

Cuando hablamos de ayudas nos referimos a dos tipos: ayudas técnicas o ayudas personales:

- Se considera ayuda técnica a todo producto o instrumento externo usado o destinado a una persona con discapacidad, que compensa o alivia la limitación. Por ejemplo: audífonos, lentes con iluminación, prótesis externas, bastones, sillas de ruedas, grúas, oxígeno, cubiertos con adaptaciones de agarre, rampas de acceso, perros lazarillos, ...

- Se entiende por ayuda personal toda colaboración de otra persona, necesaria para realizar una actividad"¹

D'aquesta manera quan les enquestes de L'INE parlen de discapacitat auditiva, parlen d'aquesta percepció individual sobre les limitacions que viu una persona durant més d'un any i que són per causes de salut. Són l'Encuesta Nacional de Salud, l'Encuesta Europea de Salud i l'Encuesta de Discapacidad, Autonomía Personal y Situaciones de Dependencia.

En canvi a l'Enquesta de Salut de Catalunya del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, en el seu manual tècnic ens expliquen que la pregunta la formulen de manera diferent:

"Té alguna limitació greu de l'oïda, de manera que no pugui seguir una conversa de to normal entre diverses persones, fins i tot amb aparell, o sordesa d'una orel·la o sordesa total?"²

En canvi, quan parlem de certificat de discapacitat estem parlant d'un reconeixement oficial d'aquesta percepció a partir d'una tramitació que es fa a iniciativa de la persona afectada i que ha de complir un seguit de mesures per determinar els diferents l·lindars que es reconeixen.

Així, malgrat aquestes maneres diferents de definir la discapacitat auditiva o més aviat d'identificar a les persones que la pateixen, segurament podríem arribar a algun acord en relació a que per més que estiguem parlant de graus diferents de limitació de la capacitat de sentir-hi, per tant de comunicar-se i d'accedir a la informació, totes elles ens mostren una limitació per a la que cal una intervenció bé sigui des de la vessant de cobrir les pròtesis auditives per a les persones que les pateixen, bé des de la vessant de disposar de les mesures de suport a la comunicació oral per assegurar l'accessibilitat de la informació i la comunicació de totes aquestes persones.

Quantitat de persones amb sordesa a Catalunya

Conèixer quantes persones hi ha amb una pèrdua auditiva invalidant o que condiciona la participació normalitzada en la vida quotidiana és fonamental per poder desenvolupar

¹ Pàgina 2 del document "[Encuesta de Discapacidad, Autonomía Personal y Situaciones de Dependencia; Cuestionario de Discapacidades](#)"

² Pàgina 59 del "[Document Tècnic de l'Enquesta de Salut de Catalunya del 2021](#)." Període 2021-2024

plans d'acció que protegeixin aquesta població i plans de prevenció que evitin el creixement al que la OMS fa anys que ens avisa que estem sotmesos.

No existeix un registre públic que ens pugui dir quantes persones fefaentment tenen una pèrdua auditiva limitant o que els dificulti la vida quotidiana.

Són diverses les enquestes a les que hem de recórrer per intentar trobar una aproximació a la realitat. El problema és que són enquestes que no es fan específicament per cercar aquesta realitat, sinó que són enquestes que es realitzen amb objectius més amplis, com conèixer l'estat de salut de la població, o els seus nivells de dependència, de manera que la informació que ens proporcionen sobre la sordesa és limitada i òbviament difícil de comparar entre les diferents enquestes.

Això només fa que confirmar que cal fer un recorregut encara llarg per conèixer i identificar amb claredat la problemàtica de la pèrdua auditiva a Catalunya.

Per això en aquest apartat les exposem totes per a poder fer-nos-en una idea, sense abandonar el convenciment que cal un treball d'identificació de la població catalana que pateix sordesa, en el grau que sigui, per a poder definir polítiques públiques adreçades, d'una banda a l'atenció de les necessitats de tota mena d'aquestes persones, així com a fer prevenció davant el creixement d'aquest fenomen.

Població de 6 y més anys amb discapacitat auditiva a Catalunya per sexe i edat:

Tabla 1. Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència: INE: Dades actualitzades a 28/9/2022

	Total	Homes	Dones
Total	174.100	75.100	99.000
De 6 a 44 anys	10.100	5.700	4.500
De 45 a 64 anys	26.000	13.100	13.000
De 65 a 79 anys	58.600	24.700	33.900
80 i més anys	79.300	31.600	47.700

Convé fixar-se que ens trobem amb una primera franja de persones molt àmplia temporalment, de 38 anys, dels 6 als 64 anys, on hi ha una gran quantitat de persones afectades de sordesa. I no es tracta pas de sordesa per presbiacúsia, per desgast de les cèl·lules ciliades, sinó de les causades per malformacions, causes genètiques, infeccions, accidents o fins i tot els efectes secundaris d'alguna medicació.

Són sordeses normalment greus i que afecten en etapes de la vida que poden ser determinants en el dret al desenvolupament del propi projecte de vida, doncs es donen durant el procés de creixement, aprenentatge, desenvolupament físic, social, psicològic i cognitiu, o bé durant els anys de joventut i maduresa en què despleguem les potencialitats per formar una família o no, una carrera professional un entorn social que ens determinarà.

Es tracta de la més de la quarta part del total de persones amb sordesa (28'7% dels homes, 25% de les dones), però prou significatiu, per les conseqüències socials que té la desatenció a la que la sanitat pública manté els audiòfons, que a partir dels 26 anys perden la seva cobertura pública.

Així mateix també observem és com la prevalença de la sordesa augmenta amb l'edat. D'altra banda sabem que aquest augment es deu no només per causes associades a l'envelliment (presbiacúsia) sinó per medicació ototòxica, accidents o malalties infeccioses, però també a una higiene auditiva molt deficient (exposició a grans volums, ús poc responsable d'auriculars). Tot i que sembla ben clar que l'increment significatiu de cada franja d'edat a partir dels 65 anys és clarament associable a la presbiacúsia.

Veiem també com la sordesa té una major prevalença entre les dones, sent sensiblement menor en edats primerenques però augmentant de manera molt significativa a partir dels 65 anys i més.

Una de les causes que explica aquest fet és la major esperança de vida, de manera que en ajuntar-se els dos factors: major prevalença en la gent gran i major esperança de vida de les dones, dona com a resultat una major prevalença entre les dones, tot i que no és la única causa.

Persones amb alguna limitació greu a l'oïda

L'Enquesta de Salut de Catalunya (ESCA) defineix així la identificació de les persones amb dificultats auditives.

Tabla 2 Enquesta de Salut de Catalunya 2021. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

	TOTAL	% sobre població	% entre elles
Total	205.306	2'6%	100%
Home	81.788	2'1%	39'8%
Dona	123.518	3'1%	60'2%

Persones amb alguna limitació greu a l'oïda per edat

L'ESCA desagrega les seves dades per diverses variables, una d'elles és per edat, de manera que podem veure com afecta a diferents trams d'edat la sordesa.

Tabla 3 Font: Enquesta de Salut de Catalunya 2021. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

	Homes			Dones		
	Total	% sobre la població	% entre elles	Total	% sobre la població	% entre elles
0-14	357	0'1%	0'4%	1.333	0'2%	1'1%
15-44	4.305	0'3%	5'3%	14.488	1%	11'7%
45-64	18.801	1'7%	23%	15.026	1'4%	12'2%
65-74	10.212	3%	12'5%	12.027	3%	9'7%
>75	48.114	16'8%	58'8%	80.644	18'3%	65'3%

Aquesta taula aporta molta informació de valor. Per començar les dones pateixen més sordesa en xifres substancialment superiors comparant-les amb les dels homes entre els 0 i els 44 anys. A l'interval entre 45 i 64 anys, els homes superen sensiblement les dones en nombre de persones afectades de limitacions greus a l'oïda, però de nou a partir dels 64 anys les dones tornen a ser més nombroses entre les persones que pateixen sordesa, amb especial menció a les franges d'edat dels 0 als 14 anys i de les persones majors de 75 anys.

Limitació per sentir-hi a Catalunya i Espanya. Població major de 15 anys.

Hi ha dues enquestes diferents que pregunten sobre la capacitat auditiva de la població. Són la Enquesta Nacional de Salut de l'INE i la Enquesta Europea de Salut. De la darrera és de la que hi ha dades més actualitzades (2020).

Unitats: milers de persones

	Total	Sense dificultat	amb alguna dificultat	amb molta dificultat	no pot sentir-hi	No consta
AMBDÓS SEXES						
Espanya	39.069,7	32.165,7	4.915,0	1.791,7	190,3	7,0
Catalunya	6.188,3	5.186,1	729,9	265,5	6,8	0,0
Homes						
Espanya	19.018,9	15.657,6	2.471,9	830,0	55,4	4,0

Catalunya	3.000,8	2.496,8	378,6	123,6	1,8	0,0
Dones						
Espanya	20.050,8	16.508,1	2.443,1	961,7	134,9	3,0
Catalunya	3.187,5	2.689,3	351,4	141,9	5,0	0,0

Tabla 4 Font: Enquesta Nacional de Salut. INE 2017

Unitats en milers de persones.

Tabla 5 Font: Enquesta Europea de Salut 2020

	TOTAL	Sense dificultat	Amb alguna dificultat	Amb molta dificultat	No pot fer-ho	No consta
Ambdós sexes						
Total	39.974,1	34.111,3	4.449,5	1.222,5	188,0	2,8
Catalunya	6.397,6	5.546,1	724,1	107,5	20,0	0,0
Homes						
Total	19.449,1	16.637,5	2.172,5	549,2	87,9	2,0
Catalunya	3.107,2	2.708,1	357,9	29,5	11,6	0,0
Dones						
Total	20.525,0	17.473,8	2.277,0	673,3	100,0	0,9
Catalunya	3.290,4	2.838,0	366,1	77,9	8,3	0,0

Les dades que donen difereixen molt l'una de l'altra, tot i que pel volum de la mostra, (37.500 vivendes a l'Enquesta Nacional de Salut per 22.000 vivendes a l'Enquesta Europea de Salut a Espanya) sembla més fiable l'Enquesta Espanyola de Salut.

Ambdues enquestes fan la mateixa pregunta sobre les dificultats de sentir-hi, classificant les respostes entre no tenir dificultat, tenir-ne alguna, tenir-ne molta i no poder sentir-hi.

La pregunta que fan és sobre les dificultats que tenen les persones per sentir-hi, amb la pròtesi posada (si la tenen). D'aquesta manera, cal entendre que les persones amb alguna dificultat per sentir-hi, algunes d'elles són persones amb discapacitat auditiva més acusada del que podria semblar segons la seva resposta, doncs es tracta d'unes dificultats per sentir-hi tot i portar audiòfon o implant coclear.

Ara bé, per sentit de la prudència, com no es poden desagregar aquestes dades, considerarem com a persones amb discapacitat auditiva significativa les persones que manifesten tenir entre molta dificultat per sentir-hi i no poder-ho fer.

Així si sumem les categories de les persones que tenen molta dificultat per sentir-hi i les que no hi senten, veiem que a Catalunya hi ha un total d'entre 127.500 (enquesta

europea) i 272.300 (enquesta espanyola) persones amb una pèrdua auditiva important, discapacitant.

És una forquilla molt gran, que es fa difícil d'interpretar fins i tot per la diferència del volum de mostra d'ambdues enquestes, que en tots dos casos és força important, tot i que l'espanyola és un 85% major.

Les dones representen entre el 55% (enquesta nacional de salut) i el 68% (enquesta europea de salut) del col·lectiu de persones amb una pèrdua auditiva discapacitant. Tot i que la diferència entre una enquesta i l'altra també és molt significativa, en tots dos casos s'evidencia una prevalença de la pèrdua auditiva entre les dones molt superior, entre 10 i 36 punt percentuals.

Dades de l'OMS

- Una tercera part de les persones majors de 65 anys del món pateix una pèrdua auditiva severa i discapacitant.

Nivell d'estudis de la població amb discapacitat auditiva de Catalunya major de 15 anys

Trobem dues enquestes que ens parlen d'aquesta realitat. D'una banda tenim l'enquesta de Salut de Catalunya (ESCA), fet pel Departament de Salut amb dades del 2021 i tenim també l'enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència (EDAPSD) de l'INE de 2020.

L'ESCA, recordem que dona unes xifres globals superiors a l'EDASPD, doncs allà on l'ESCA diu que a Catalunya hi ha 205.306 persones amb una limitació greu a l'oïda, l'EDAPD diu que hi ha 174.100 persones amb discapacitat auditiva.

Tabla 6 Font: Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. Enquesta de Salut de Catalunya 2021

	Total	Primaris o sense estudis		Secundaris		Universitaris	
			%		%		%
Total	203.616	85.302	41'9%	92.741	45'5%	25.573	12'6%
Home	81.431	31.185	38'3%	40.772	50'1%	9.474	11'6%
Dona	122.185	54.117	44'3%	51.969	42'5%	16.099	13'2%

Tabla 7 Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència: INE 2020

	Total	Bàsic i inferior		Intermedi		Superior		No consta
			%		%		%	
Total	174.100	90.700	52'1%	52.200	30%	28.500	16'4%	2.700
Home	75.100	32.800	43'8%	22.500	30%	18.900	25'2%	900
Dona	99.000	57.900	58'5%	29.700	30%	9.700	9'8%	1.700

Totes dues enquestes indiquen una tendència similar en el sentit que a més estudis menys sordesa.

Observem que a l'ESCA ens indica que el nivell d'estudis amb més problemes d'audició és l'intermedi, excepte en les dones que és al nivell d'estudis primaris o sense estudis.

Per contra l'EDAPSD manté per al global i en les dades desagregades per sexes la mateixa tendència: quants menys estudis més sordesa.

Economia i treball

Relació amb l'activitat econòmica per sexe. Població de més de 16 anys amb discapacitat auditiva.

Tabla 8 Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència: INE 2020

	Total	Treballant	Buscant feina	No treballa no busca feina	No consta
Total	173.100	16.500	3.700	151.500	1.400
De 16 a 64 anys	35.200	15.500	3.700	16.000	0
65 y més anys	137.900	1.000	0	135.500	1.400
Homes Total	74.600	8.200	2.000	64.500	0
Homes de 16 a 64 anys	18.300	8.200	2.000	8.100	0
Homes de 65 i més anys	56.300	0	0	56.300	0
Dones Total	98.500	8.400	1.800	87.000	1.400
Dones de 16 a 64 anys	16.900	7.300	1.800	7.800	0
Dones de 65 i més anys	81.600	1.000	0	79.200	1.400

Tots els estudis identifiquen les persones amb discapacitat auditiva com el col·lectiu que dins de les persones amb discapacitat són les que tenen uns nivells d'ocupació més alts.

Tanmateix observem que tot i així, del total de les franges d'edat que ofereix l'estadística de persones en edat laboral activa (fins als 64 anys) un 54% de les persones amb discapacitat auditiva tenen feina (44%) o l'estan buscant (10'5%).

Per sexes, entre els homes un 44'8% està treballant, mentre que són un 42% de dones les que treballen i 10'9% dels homes amb discapacitat auditiva estan buscant feina i entre les dones són un 10'6% les que busquen feina. Resulta doncs que hi ha una menor ocupació entre les dones i un menor quantitat de dones en recerca de feina.

Persones amb alguna limitació greu a l'oïda per classe social

L'Enquesta de Salut de Catalunya (ESCA) desagrega les dades per classe social, entenent classe social basada en l'ocupació la proposta del Grup de Treball de Determinants Socials de la Sociedad Española de Epidemiología (CSO-SEE 2012).

Aquesta proposta de classe social permet diverses agrupacions. A l'ESCA s'ha optat per la classificació en sis grups i, a l'hora d'analitzar-ne els resultats, agrupar-los en tres (classe I, classe II i classe III), tal com es mostra en la taula següent:

Classe social agrupada III (en tres categories)	Classe social agrupada I (en sis categories)
Classe I. Directors i gerents i professionals universitaris.	Classe I. Directors i gerents d'establiments de deu o més assalariats i professionals tradicionalment associats a llicenciatures universitàries. Classe II. Directors i gerents d'establiments de menys de deu assalariats, professionals tradicionalment associats a diplomatures universitàries i altres professionals de suport tècnic. Esportistes i artistes.
Classe II. Ocupacions intermèdies i treballadors per compte propi.	Classe III. Ocupacions intermèdies i treballadors per compte propi. Classe IV. Supervisors i treballadors en ocupacions tècniques qualificades.
Classe III. Treballadors manuals.	Classe V. Treballadors qualificats del sector primari i altres treballadors semiqualicats. Classe VI. Treballadors no qualificats.
NS Inclassificables.	

Tabla 9 Font: Metodologia Enquesta de Salut de Catalunya 2021. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

Tabla 10 Font: Metodologia Enquesta de Salut de Catalunya 2021. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

		Total	% sobre població	% entre elles
Homes	Classe I	14.876	1'6%	18'2%
	Classe II	12.431	1'8%	15'2%
	Classe III	54.482	2'5%	66'6%
Dones	Classe I	14.076	1'5%	14'3%
	Classe II	22.829	3'1%	23'1%
	Classe III	61.793	2'9%	62'6%

Veiem una pauta comuna tan per a dones com per a homes, que consisteix en què com més elevada la classe social, el percentatge de persones amb sordesa decau, respecte del total de la població, tot i que en el cas de les dones, la Classe III tot i pujar en nombres absoluts de manera molt significativa prop 2'7 vegades el nombre de persones a la Classe II, en termes relatius decau en 2 dècimes percentuals.

D'altra banda queda clara la correspondència entre menor classe social i major incidència de la sordesa, doncs tan en homes com en dones, gairebé 2 terços de la sordesa es donen a la Classe III.

Altres dades sobre economia i treball:

- Segons l'estudi "El Greuge econòmic de les persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona" les persones amb discapacitat auditiva cada any pateixen un greuge econòmic de més de 24.000 € (24.870'02 €) respecte la resta de persones sense discapacitat.
- Les persones amb deficiències auditives són les que presenten les majors taxes d'activitat (54,4%). Font: Enquesta de Població Activa i de la Base Estatal de Persones amb Discapacitat 2011. Instituto Nacional de Estadística.

Dades de l'OMS

- La pèrdua d'audició no tractada genera importants costos en les comunitats de tot el món i suposa per als governs 980.000 milions de dòlars anuals. Les intervencions per

prevenir, detectar i tractar la pèrdua d'audició son generarien un gran estalvi als eraris públics i poden suposar un gran benefici per a les persones.

- Per ampliar els serveis d'atenció otològica i audiològica al mon només cal una inversió addicional anual de menys de 1,40 \$ per persona.
- Després de 10 anys, el retorn de la inversió seria de gairebé 16 \$ per cada dolar invertit

Pròtesis auditives i formes de comunicació

Ús de l'audiòfon segons sexe a Catalunya. Població major de 15 anys.

Pel que fa a l'ús d'audiòfons tenim també les dues enquestes: Enquesta Nacional de Salut i Enquesta Europea de Salut a Espanya i els números també difereixen molt l'una de l'altra.

Tot i que l'enquesta nacional de salut té una mostra major i per tant ens sembla més fiable, posem dades de les dues per evidenciar la necessitat real que hi ha de conèixer millor el col·lectiu de persones amb discapacitat auditiva.

Unitats: milers de persones

Tabla 11 Font: Enquesta Nacional de Salut. INE 2017

	Total	Sí	No	No consta
AMBDÓS SEXES				
Total	39.069,7	1.349,5	37.718,8	1,4
Catalunya	6.188,3	282,3	5.905,9	0,0
Homes				
Total	19.018,9	655,3	18.362,3	1,4
Catalunya	3.000,8	149,0	2.851,8	0,0
Dones				
Total	20.050,8	694,3	19.356,5	0,0
Catalunya	3.187,5	133,4	3.054,1	0,0

En aquesta enquesta, determinen que 282.300 persones a Catalunya porten audiòfons, de les que 133.400 són dones, només el 47%, mentre que el 53% de les persones que porten

audiòfons són homes, sempre segons l'enquesta nacional de salut de l'INE amb dades del 2017..

Ara bé, com ja hem dit, els números que l'Enquesta Europea de Salut a Espanya del 2020 són diferents. I contràriament al que passava a l'anterior apartat, en què l'enquesta europea detectava menys persones amb dificultats auditives que l'enquesta espanyola, l'enquesta europea detecta més persones que utilitzen l'audiòfon que l'espanyola:

Unitats: milers de persones

Tabla 12 Font: Enquesta Europea de Salut a Espanya 2020

	TOTAL	Sí	No	No consta
Ambdós sexes				
Total	39.974,1	1.604,4	38.368,8	0,9
Catalunya	6.397,6	356,3	6.041,2	0,0
Homes				
Total	19.449,1	771,0	18.678,1	0,0
Catalunya	3.107,2	183,0	2.924,2	0,0
Dones				
Total	20.525,0	833,4	19.690,7	0,9
Catalunya	3.290,4	173,3	3.117,1	0,0

Així, segons l'enquesta europea hi ha un total de 356.300 persones que porten audiòfons a Catalunya, de les que 173.300 són dones, el 48'6%, mentre que 183.000 són homes, un 51'4%.

Tot i que en aquesta enquesta europea, la diferència en l'accés als audiòfons entre dones i homes és inferior – no arriba a 2 punt percentuals – continua demostrant-se inferior l'accés de les dones a les pròtesis auditives.

Un element d'interès d'aquestes dades és poder-les relacionar amb les del conjunt de població amb problemes d'audició i així poder veure quantes persones tenen realment un accés als audiòfons.

Exclourem les persones que manifesten no sentir-hi gens, doncs és possible que els audiòfons no els facin suficient servei.

D'aquesta manera podem inferir de l'enquesta nacional de salut que el 29'7% dels homes i el 27% de les dones que el necessiten porten audiòfon, esdevenint la mitjana de la població en que el 28'4% de les persones amb dificultats per sentir-hi utilitzen audiòfon.

En números de l'enquesta europea inferim que la cobertura general d'audiòfons (pública³ i privada) per a la gent que ho necessita és més alta del que inferim de l'enquesta espanyola: un 43% de les persones que ho necessiten. Però s'evidencia una cobertura molt menor entre les dones, del 39% mentre que la dels homes seria d'un 47%.

Veiem que amb una major prevalença de la sordesa entre les dones tenen un menor accés a les pròtesis auditives (gairebé 3 punts percentuals menys a l'enquesta espanyola però de 8 punts a l'enquesta europea) fet que caldrà tenir present a l'hora de proveir de suport a la comunicació oral.

I veiem també com es fa imprescindible una acció determinant per fer extensiu l'accés de les persones amb dificultats auditives a les pròtesis, tant com a mesura de dret de les persones afectades com també com a mesura preventiva sobre la seva salut cognitiva. Fins i tot en termes de gestió de salut pública resulta més econòmic la inversió en pròtesis auditives que no pas haver d'assumir les costes de tota la dependència que hauran de patir les persones no ateses.

Dades de l'OMS

- Només un 17% de totes les persones que podrien beneficiar-se d'utilitzar un audiòfon en porta un. El percentatge de persones que no en porta és pràcticament igual d'alt a totes les parts del món (varia entre un 77% i un 83% entre las regions de l'OMS entre un 74% y un 90% en funció dels nivells d'ingressos).

Es pot veure que les dades de l'OMS difereixen de les dades de l'INE, mirem l'enquesta espanyola o l'europea.

Sense tenir dades més fiables que puguin fer una recerca més acurada i en profunditat d'aquesta realitat, el que podem assegurar és que la cobertura de persones que necessiten audiòfon i no en porten és molt significativa, fent-se evident la necessitat de polítiques públiques per pal·liar aquesta mancança.

Població amb discapacitat auditiva major de 16 anys que utilitza la llengua de signes a Espanya

³ Cal recordar que actualment la cobertura dels audiòfons per la sanitat pública arriba només fins als 26 anys i que els ajuts socials per a la població sense cobertura amb prou feines cobreixen un terç del cost (a partir dels 3.000 € normalment per audiòfon) i està limitat a persones amb baixos ingressos en convocatòries de concurrència competitiva.

Tabla 13 Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència: INE 2020

	Persones amb discapacitat auditiva	Sí utilitza llengua de signes	No utilitza llengua de signes	No consta
Total				
Total	1.230.000	27.300	1.200.900	1.800
De 6 a 64 anys	311.400	17.900	293.500	0,0
De 65 a 79 anys	381.400	5.700	375.500	200
De 80 i més anys	537.200	3.600	532.000	1.600
Homes				
Total	526.100	14.300	510.800	900
De 6 a 64 anys	159.300	9.600	149.700	0,0
De 65 a 79 anys	172.300	2.800	169.500	0,0
De 80 i més anys	194.600	2.000	191.600	900
Dones				
Total	703,9	13,0	690,1	0,9
De 6 a 64 anys	152,2	8,4	143,8	0,0
De 65 a 79 anys	209,1	2,9	206,0	0,2
De 80 i més anys	342,6	1,7	340,3	0,6

Veiem que l'ús de la llengua de signes és molt minoritari entre les persones amb discapacitat auditiva. En el total de les persones amb sordesa o discapacitat auditiva veiem que el 98% són oralistes, es comuniquen oralment.

Per franges d'edat veiem que a mesura que la presbiacúcia és més present en el col·lectiu l'ús de la llengua de signes baixa d'un 6% a la franja d'entre els 6 i els 64 anys a un 1% a les franges d'edat superiors als 65 anys entre el total de persones amb sordesa.

Si ho mirem per sexes, observem que l'oralisme baixa un pèl fins al 97% entre els homes i supera el 98% entre les dones, sent la pauta d'edat similar en ambdós sexes a la pauta general.

Altres dades sobre pròtesis i comunicació

- A Catalunya, el 2018 es van vendre 31.000 audiòfons, el que suposa un 6'5% més que l'any anterior.

- El 95% dels infants sords neixen en famílies oients, és a dir, que la seva llengua materna, per tant, és la llengua oral del seu entorn. (Font: Institut d'Investigació de la Universitat de Gallaudet. Estats Units. 2002).

Discapacitat, certificació i ajuts

Població de 6 i més anys amb discapacitat auditiva a Catalunya i necessitat d'ajuts personals i/o tècnics i sexe

Tabla 14 Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència: INE: Dades actualitzades a 28/9/2022

	Total	Rep prou ajuts	No rep prou ajuts	No rep prou ajuts tot i necessitar-los	No rep ajuts i no els necessita	No consta
Total	174.100	63.500	25.700	41.100	38.500	5.300
Home	75.100	30.500	8.200	16.000	17.600	2.800
Dona	99.000	33.000	17.500	25.100	20.900	2.500

Hem d'entendre els ajuts personals i/o tècnics a l'audició com les pròtesis (audiòfons i implants), com les mesures de suport a l'accessibilitat de la comunicació oral o signant i els ajuts socials a l'adquisició de productes de suport a les persones amb discapacitat, com ara aparells per fer accessible el propi domicili.

D'aquesta manera observem que un 39% de les 174.100 persones amb sordesa considera que no rep prou ajuts (suma de 'no rep prou ajuts' i 'no rep prou ajuts tot i necessitar-los') fet que resulta sorprenent tenint en compte altres dades, com ara el nombre de persones que no poden accedir als audiòfons i la poca cobertura pública que tenen.

Pel que fa a les dades desagregades ens deixen clar que els homes insatisfets amb els ajuts que reben són molt inferiors a les dones (32 % els homes, 43% les dones), xifra que quadra perfectament amb les dades d'accés als audiòfons, per exemple.

Persones amb grau de discapacitat reconegut per discapacitat auditiva a Catalunya per edats

Observem que a la franja del 33% al 64% la diferència entre els percentatge d'homes i dones oscil·la entre el 3 i el 6% dependent de la franja d'edat.

En canvi a la franja entre el 65% i el 74% de discapacitat en infants hi ha dos nens amb discapacitat per cada nena, a l'adolescència i primera joventut (16-19 anys) s'igualen una mica els percentatges fins als 45 anys (47%, 45%, 47% de dones) i és a partir d'aleshores que el percentatge de dones comença a destacar-se: 52% entre els 45 als 54 anys, 57%

entre els 55 i els 64 anys, 57% entre els 65 i els 74 anys i 62% per a les persones majors de 75 anys.

A la franja d'edat superior als 75%, els percentatges són força semblants fins arribar a l'edat de 65 anys, que aleshores el percentatge de dones amb certificat reconegut de discapacitat creix fins al 68%.

Tabla 15 Font: Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya. Any 2021

	Del 33% al 64%			Del 65% al 74%			75% i més			Total discapacitat auditiva		
	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL
de 0 a 15 anys	494	442	936	62	32	94	6	<4	<10	562	476	1.038
de 16 a 19 anys	169	152	321	29	26	55	5	<4	<9	203	181	384
de 20 a 34 anys	570	544	1.114	197	164	361	31	33	64	798	741	1.539
de 35 a 44 anys	735	810	1.545	203	180	383	29	40	69	967	1.030	1.997
de 45 a 54 anys	1.806	1.801	3.607	353	376	729	60	50	110	2.219	2.227	4.446
de 55 a 64 anys	2.850	3.087	5.937	463	618	1.081	69	70	139	3.382	3.775	7.157
de 65 a 74 anys	3.450	3.574	7.024	592	792	1.384	90	135	225	4.132	4.501	8.633
75 anys i més	3.339	3.567	6.906	782	1.267	2.049	167	359	526	4.288	5.193	9.481
TOTAL	13.413	13.977	27.390	2.681	3.455	6.136	457	692	1.149	16.551	18.124	34.675

És important destacar, que a la franja d'entre el 33% i el 64%, que és en la que acostumen a estar les persones amb una discapacitat auditiva severa, menors de 65 anys i sense cap altra afectació de la salut, la meitat de les persones són menors de 65 anys. És a dir, que són persones en edat adulta i infants que estan en ple desenvolupament del nucli del seu projecte de vida: en termes d'educació i formació, en termes professionals, en termes familiars, en termes de construcció de la seva pròpia xarxa social.

Persones amb certificat de discapacitat a Catalunya per pèrdua auditiva per territoris

Tabla 16 Font: Departament de Drets Socials

Àmbit metropolità	23.665
Comarques Gironines	2.481
Camp de Tarragona	2.345

Terres de l'Ebre	655
Àmbit de Ponent	1.545
Comarques Centrals	1.957
Alt Pirineu i Aran	213
Àmbit Penedès	1.814

La Generalitat de Catalunya publica el nombre de certificats de discapacitat que ha reconegut a la població catalana. Aquesta xifra és indicativa, però cal tenir en compte que donat que la discapacitat auditiva pot comportar graus de discapacitat entre el 20% i el 66%, es produeix un fet que consisteix en què les persones en edat professional activa que preveuen no arribar al grau 33% desisteixen de fer els tràmits perquè no els suposa cap avantatge i les persones jubilades, que arriben o superen per poc el 33% no fan els tràmits perquè tampoc els suposa un avantatge diferent dels que ja gaudeixen per la seva condició de persona jubilada.

Persones amb certificat de discapacitat per pèrdua auditiva, per grau, edat i sexe

Tabla 17 Registre de persones amb certificat de discapacitat 2021. Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya

Auditius	del 33% al 64%			del 65% al 74%			75% i més			Total discapacitats		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
De 0 a 15 anys	494	442	936	62	32	94	6	<4	<10	562	476	1.038
de 16 a 19 anys	169	152	321	29	26	55	5	<4	<9	203	181	384
de 20 a 34 anys	570	544	1.114	197	164	361	31	33	64	798	741	1.539
de 35 a 44 anys	735	810	1.545	203	180	383	29	40	69	967	1.030	1.997
de 45 a 54 anys	1.806	1.801	3.607	353	376	729	60	50	110	2.219	2.227	4.446
de 55 a 64 anys	2.850	3.087	5.937	463	618	1.081	69	70	139	3.382	3.775	7.157
de 65 a 74 anys	3.450	3.574	7.024	592	792	1.384	90	135	225	4.132	4.501	8.633
de 75 anys i més	3.339	3.567	6.906	782	1.267	2.049	167	359	526	4.288	5.193	9.481

Si mirem aquesta taula podem observar diverses dades d'interès.

D'una banda veiem que així com als primers anys de vida els homes tenen una major prevalença de la sordesa i amb major gravetat (major grau de discapacitat), a partir de la maduresa (35 o 45 anys, depenent del grau de discapacitat) la tendència s'igualava i es

capgira, de manera que en números globals acaben esdevenint les dones el segment amb major prevalença i també gravetat de discapacitat auditiva.

Una altra dada d'interès és que el gran gruix de persones amb discapacitat auditiva amb de certificat de discapacitat reconegut, està a la franja entre el 33% i el 64% de discapacitat.

Altres dades sobre discapacitat, certificació i ajuts

- Segons l'estudi de FIAPAS "situació socioeducativa de les persones amb sordesa" els infants amb sordesa, fins als 17 anys, majoritàriament tenen reconeguda una discapacitat entre el 34% i el 64%.
- Segons l'OMS na tercera part de les persones majors de 65 anys pateix una pèrdua auditiva severa i discapacitant.
- Segons el Global Burden of Disease Study (Estudi de la Càrrega Mundial de Morbiditat) la sordesa ha esdevingut la causa tercera causa de més anys viscuts amb discapacitat.
- El 26% de les sol·licituds d'Ajuts per a productes de suport a la discapacitat a Catalunya les van fer persones amb discapacitat auditiva, que representen no arriba al 5% del total de persones amb discapacitat. De totes elles es van concedir el 57%.
FONT: "Propostes i anàlisis de les prestacions socials per a l'adquisició de productes de suport a la discapacitat (PUA)". Federació ACAPPS.

Salut i detecció

Infants i detecció

Segons la Comissió per a la detecció precoç de la hipoacúsia:

- Els nous casos de sordesa profunda diagnosticats a l'estat espanyol suposen l'1 per cada 1000 nounats. Per això s'estima que, a l'actualitat, ens trobem amb 49 nous casos de sordesa profunda a l'any.
- Cinc de cada mil nounats té una sordesa de diferent grau. A l'estat espanyol, suposa la xifra de gairebé 2.500 infants per any.
- El 80% de les sordeses infantils permanents estan presents al moment de néixer.

- Més del 40% de la població infantil amb sordesa severa i profunda serà candidata a implant coclear. La resta de població infantil es beneficiarà d'audiòfons digitals d'última generació.
- El 4% dels nens entre 3 i 4 anys pateixen otitis que afecta la seva audició.

Un de cada 1.000 infants té una hipoacúsia greu i profunda. Si hi afegim la moderada, pot arribar a afectar 3 de cada 1.000 infants. Font: Departament de Salut, 2010.

Dades de l'OMS:

- Al món, 1.500 milions de persones (un 20% de la població mundial) viuen amb algun grau de pèrdua d'audició, de les que uns 430 milions necessiten serveis de rehabilitació.
- Un 6'5% de la població el 65% i el 74% de discapacitat mundial té afectat el sistema vestibular i afectacions a l'equilibri.
- Per a 2050 està previst que hagi gairebé 2.500 milions de persones amb algun grau de pèrdua d'audició i que com a mínim 700 milions requereixin rehabilitació.
- En els infants, gairebé el 60% de la pèrdua d'audició és per causes com otitis i complicacions congènites que poden prevenir-se amb mesures de salut pública.
- Per les pràctiques d'audició poc segures, més de 1000 milions de joves adults corren el risc de sofrir una pèrdua d'audició evitable però permanent tanmateix.
- La pèrdua auditiva és la principal causa d'Alzheimer que es pot modificar.

Educació

Segons el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya:

- Curs 2016-17. 1939 alumnes amb discapacitat des d'Educació Infantil a Educació post-obligatòria, dels quals 1.761 fan modalitat oral (en la que la llengua vehicular és la llengua oral parlada i escrita, català i castellà) i 178 en modalitat bilingüe (en la que la llengua vehicular és la llengua de signes catalana). **Font:** Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (sala de premsa de la Generalitat de Catalunya de 25 d'abril de 2017).

- Curs 2017-18. 2.118 alumnes amb discapacitat auditiva des d'Educació Infantil a Educació post-obligatòria, dels quals 1993 estan escolaritzats en modalitat oral (el 91'3%) i 185 en modalitat bilingüe (8'7%).
- Més del 70% de l'alumnat amb sordesa ha superat l'ESO, xifra comparables a la de l'alumnat oient (79%).

Les dades de l'UNIDISCAT informen que des de 2011, hi ha prop d'un centenar d'estudiants amb sordesa a les universitats catalanes, la majoria dels quals es comuniquen en llengua oral.

Més del 94% de les famílies consideren l'existència de professorat de suport i logopedes com el criteri més rellevant a l'hora d'escollir el centre escolar dels seus fills/es amb sordesa. Font: Estudi sociològic FIAPAS-IPSOS (2004-2005). L'estudi sobre Necessitats, Demandes i Expectatives de les famílies amb infants i joves sords s'ha desenvolupat en el marc del Programa d'Atenció i Suport a Famílies de la Xarxa FIAPAS, finançat pel Ministeri de Treball i Afers Socials (IRPF) i per la Fundació ONCE (2004/05).

Cultura

La temporada Tardor-Hivern 21-22, el programa Apropa Cultura, el programa que destina un major esforç a l'accessibilitat a la cultura per a les persones amb discapacitat a casa nostra, comptava només amb un 13% de places accessibles per a persones amb discapacitat auditiva, sent l'oferta als equipaments públics major (15%) que als privats (9%)..

La temporada Tardor-Hivern 21-22, al programa Apropa Cultura els equipaments públics van oferir un 13% de places amb subtitulació; els equipaments privats gairebé un 8%.

Al programa Apropa Cultura, la temporada Tardor-Hivern 21-21 els municipis que compten amb programació cultural accessible a les persones amb discapacitat auditiva són: Barcelona, Badalona, Sant Cugat, Granollers, Terrassa, Reus i Figueres.

L'equipament cultural que més activitats i places accessibles a les persones amb sordesa programa actualment és el Gran Teatre del Liceu i en segon lloc el SAT! Sant Andreu Teatre.

Combinant les dades de Consum Cultural de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya amb les demogràfiques de l'INE sobre les persones amb

discapacitat auditiva, podem inferir que a Catalunya hi ha 221.000 persones amb discapacitat auditiva que assistirien a espectacles culturals si fossin accessibles.

3. CONCLUSIONS

La diversitat de dades que hi ha sobre la sordesa amb enfocaments diferents fa difícil quantificar el nombre real de persones amb una pèrdua auditiva limitant.

Cal fer un esforç per obtenir dades fiables de la situació auditiva de la població, tal i com recomana l'OMS davant el continuat increment del 3% de la prevalença de la sordesa.

Cal tenir present que les persones majors de 26 anys amb sordeses severes i pregones que utilitzen audiòfons no tenen cobertura pública per a les seves pròtesis.

Així el sistema de salut pública abandona a la seva sort econòmica durant molts anys a un nombre important de persones, que veuran la seva llibertat i la seva igualtat compromeses. Homes i dones joves i en l'edat de la maduresa, que veuen compromès el seu dret a desenvolupar el seu projecte de vida per la seva sordesa.

Una desatenció que es reconduïx amb el sistema d'ajuts socials, ja que comptar amb el reconeixement del certificat de discapacitat només permet competir per uns ajuts socials d'escassa dotació i insuficients per cobrir l'import del cost de les pròtesis.

Tenint en compte que la major part de les persones amb sordesa es concentren a les edats més avançades, que no hi ha cobertura pública per als audiòfons, les dades de l'OMS sobre la inversió necessària i el retorn en el temps d'aquesta inversió, cal una decisió ràpida en el temps per a intervenir, si no volem abandonar cap al deteriorament cognitiu l'elevat nombre i percentatge de persones amb dificultats auditives majors de 65 i de 75 anys, doncs en elles coincideix també la població amb menors ingressos.

Finalment és important recordar unes quantes dades significatives que destaquen les diferents enquestes i registres oficials sobre la sordesa a Catalunya:

- El 97'8% de les persones amb sordesa a Catalunya es comuniquen oralment,
- 34.675 persones (18.124 dones, 16.551 homes) tenen reconegut el Certificat de Discapacitat per causa de pèrdua auditiva,
- L'INE identifica en l'enquesta de Discapacitat Autonomia Personal i Situacions de Dependència que hi ha 174.100 persones majors de 6 anys (75.100 homes i 99.000 dones) amb discapacitat auditiva,

-
- L'INE a la seva Enquesta Nacional de Salut diu que a Catalunya hi ha 272.300 persones majors de 16 anys (125.400 homes, 146.900 dones) amb molta limitació per sentir-hi,
 - Finalment, el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, a través de la seva Enquesta de Salut de Catalunya, ESCA, identifica que hi ha 205.306 persones (123.518 dones i 81.788 homes) amb limitació greu a l'oïda.